

ZBIÓR
ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

Literatura, socjologia i kulturoznawstwo.

**WSPÓŁCZESNE PROBLEMY I
PERSPEKTYWY ROZWOJU**

Warszawa (PL)

30.01.2017 - 31.01.2017

U.D.C. 316+8.2+8.1.1.1.1.1 +8.0.1.8+082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Współczesne problemy i perspektywy rozwoju" (30.01.2017 - 31.01.2017) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. - 148 str.

ISBN: 978-83-65608-36-9

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. Pisownia oryginalna jest zachowana. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" © Warszawa 2016

ISBN: 978-83-65608-36-9

Хомчак О. Г.

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови,

Волкова І.В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української мови,
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Б. Хмельницького

КОНЦЕПТ МЕЛІТОПОЛЬ В НАЇВНІЙ КАРТИНІ МИРА СТУДЕНТІВ

Ключевые слова: символ, концепт, образ, інтерпретація, контекст

Key words: concept, context, image, interpretation, symbol

За час існування когнітивної лінгвістики один з основних методів її дослідження – асоціативний експеримент – зарекомендував себе як надійний інструмент досліджень у багатьох напрямках, а саме: при вивченні особливостей розвитку значення слова в онтогенезі, організації лексику людини, а також у міжмовних і міжкультурних зіставленнях тощо.

Нами був проведений асоціативний експеримент серед студентів 1-4 курсів філологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, який здійснювався протягом 2014-2015 років. В експерименті взяло участь 300 студентів. Інформантам було запропоновано дати асоціативну реакцію на слово-стимул *Мелітополь* (город в Запорожской обл., на р. Молочная).

Асоціативне поле досліджуваного концепту після завершення обробки отриманих результатів набуло такого вигляду:

МЕЛІТОПОЛЬ (300)

місто 73; навчання 57; друзі 41; черешня 34; рідне 30; університет 29; бруд 26; парк Горького 21; дім, площа Свободи 15; МДПУ 14; гуртожиток, життя 13; мед 12; люди 11; сіре, сміття, сум 10; погані дороги 8; маленький, радість, село, тополі 7; медове, пам'ятник 6; гарне, знайомства, кохання, кримінальний, машини, медове місто, холод 5; батьки, Батьківщина, вулиці, далеко від дому, діра, дружба, затишне, каналізації, любов, мрії, розваги свобода, «Сіті» 4; дитинство, жах, забруднене, зелене, злість, край, краса, маршрутки, натовп, одногрупники, освіта, родина, рух, сирість, спокій, студенти 3; базар, безкультурність, болото, будинки, будні, весілля, відпочинок, вогники, вокзал, враження, грубість, діти, домівка, дорога, дощ, злочинність, інститут, кохана людина, мій, невелике, печаль, плитка, покупки, посмішки, похмурий, провінція, прогулянки, проспект Б.Хмельницького, робота, розчарування, рідні, свавілля, сесія, сестра, сім'я, сльози, смуток, СНІД, сонячне, спогади, страх, студент, сусіди, тепле, тихе, убоге, улюблене місце, цікавий, фонтан, центр, шум, щастя 2; Азовське море, алеї, бабусі на лавочці, бандити, бажання, безвихідність, бездоріжжя, беззаконня, безробіття, бетон, бідність, біль, близько, близько додому, брат, бридота,

бруківка, будівництво, буття, важкість, вальс, Вальгер, велике, весело, весна, вечір, вихідні, відсутність можливостей, відчуття, вороги, втома, вулик, глухомань, гнів, гульки, гордість, гості, гроші, дає змогу творити, далеч, День міста, дерева, «Джoker», диплом, дитячі майданчики, дід, добро, допомога, досвід, досягнення, дядько, екологія, емоції, жара, замкнутість, залізна дорога, залізо, засміченість, захопленість, збрід, знайомі, знання, зрада, зручний, квартира, квіти, кінотеатр, Кірова, кориця, красиве, культурне, культурність, магазини, межа, молодість, морозиво, морок, набридло, надії, назва, найгарніше, наркомани, населення, наука, нації, невідомість, неділя, не дуже, незатишно, не комфорт, не люблю, ненависть, необхідність, непорядок, неспокій, нестача сну, не хочу, нецікаве, ніч, новий, нудне, нудьга, пари, переживання, пил, письменництво, пісня, побачення, подруги, поїзд, поїздка, помийна яма, плитки, праця, приємно, привид, прописка, простота, професія, річка, родичі, розібрання, розпач, обличчя, самооцінка, самостійність, світле, світло, свята, сила, сльота, сміх, сонце, спілкування, спорт, спуск, суспільство, сутички, сухо, сцена, темрява, тиша, тісно, тітка, транспорт, туга, убогість, урна, усмішка, успіх, фільми, фотографії, хаос, хвилювання, хлопець, хочу додому, чисте повітря, чистота, честь, четвірки, чудове, чуже, швидкість, шлях, яма, яскраве 1.

За допомогою методу когнітивної інтерпретації представляємо отримані нами мовні одиниці у вигляді набору когнітивних ознак концепту *Мелітополь*, які розташовані в порядку зменшення їхньої частоти: **місто та його вулиці 114** (місто 73, площа Свободи 15, медове місто 5, Батьківщина 4, край 3, проспект Б. Хмельницького 2, улюблене місце 2, провінція 2, центр 2, Кірова 1, алеї 1); **навчання, робота 137** (навчання 57, університет 29, МДПУ 14, гуртожиток 13, освіта 3, студенти 3, однокласники 3, інститут 2, робота 2, сесія 2, студент 2, диплом 1, знання 1, наука 1, пари 1, професія 1, четвірки 1, праця 1); **почуття та вчинки людини 85** (сум 10, радість 7, кохання 5, любов 4, свобода 4, злість 3, спокій 3, враження 2, мій 2, печаль 2, сльози 2, страх 2, щастя 2, смуток 2, емоції 1, ненависть 1, неспокій 1, приємно 1, розпач 1, туга 1, хвилювання 1, брідота 1, біль 1, важкість 1, весело 1, відчуття 1, втома 1, гнів 1, гордість 1, замкнутість 1, захопленість 1, зрада 1, допомога 1, досягнення 1, набридло 1, невідомість 1, незатишно 1, не комфорт 1, не люблю 1, необхідність 1, нестача сну 1); **природа, навколишнє середовище 84** (тополі 7, холод 5, забруднене 3, сирість 3, дощ 2, сонячне 2, шум 2, болото 2, весна 1, возники 2, вечір 1, жара 1, екологія 1, ніч 1, морок 1, сухо 1, чисте повітря 1, річка 1, засміченість 1, збрід 1, сонце 1, темрява 1, квіти 1, сміття 10, погані дороги 8, вулиці 4, каналізації 4, дорога 2, плитка 2, бетон 1, бруківка 1, дерева 1, залізна дорога 1, урна 1, шлях 1, яма 1, сльота 1, чистота 1, пил 1); **негативні емоції 66** (бруд 26, кримінальний 5, діра 4, жах 3, злочинність 2, безкультурність 2, грубість 2, убоге 2, похмурий 2, свавілля 2, безвихідність 1, безробіття 1, бездоріжжя 1, беззаконня 1, бідність 1, нудне 1, відсутність можливостей 1, помийна яма 1, глухомань 1, нецікаве 1, непорядок 1, не дуже 1, убогість 1, хаос 1, сутички 1); **позитивні емоції 65** (рідне 30, маленький 7, гарне 6, затишне 4, краса 3, тепле 2, тихе 2, цікавий 2, дає змогу творити 1, добро 1, красиве 1, культурне 1, культурність 1, найгарніше 1, чудове 1, зручний 1) тощо. Ці когнітивні ознаки складають **ядерну зону** концепту *Мелітополь*.

Навколоядерну зону концепту *Мелітополь* складають такі ознаки: **людина, життя 46** (життя 13, люди 11, натовп 3, будні 2, спогади 2, бабусі на лавочці 1, бан-

дйти 1, вороги 1, гості 1, знайомі, наркомани 1, населення 1, нації 1, суспільство 1, молодість 1, обличчя 1, прописка 1, спорт 1); **сім'я, рідна домівка 43** (дім 15, батьки 4, далеко від дому 4, родина 3, рідні 2, сім'я 2, сестра 2, домівка 2, сусіди 2, брат 1, дід 1, дядько 1, близько додому 1, родичі 1, тітка 1, хочу додому 1); **розважальні заклади, споруди 29** (пам'ятник 6, "Сіті" 4, розваги 4, базар 2, будинки 2, вокзал 2, фонтан 2, будівництво 1, "Джокер" 1, дитячі майданчики 1, квартира 1, кінотеатр 1, магазини 1, гульки 1); **парк Горького 21** (парк Горького 21) тощо.

У **ближню периферію** увійшли: **транспорт, рух 16** (машини 5, маршрутки 3, рух 3, спуск 1, транспорт 1, поїзд 1, поїздка 1, швидкість 1); **кольори та відтінки 16** (сіре 10, зелене 3, яскраве 1, світле 1, світло 1); **абстрактні поняття 16** (мрії 4, буття 1, честь 1, досвід 1, бажання 1, тиша 1, надії 1, назва 1, новий 1, простота 1, розібрання 1, чуже 1, тісно 1) тощо. **Дальня та крайня периферії** слову-стимулу Мелітополь є незначними.

Література

1. Уфимцева Н. В. Сопоставительное исследование языкового сознания славян // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. – Воронеж, 2001. – С. 65 – 71.
2. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 320 с.